

02
2025

letnik XVI

brezplačnik Muzeja novejšje zgodovine Celje
in Pokrajinskega muzeja Celje
ISSN 1855-8631

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

Foto: Egon Horvat

Oblikovanje: Sana Senica

Slovenski muzej leta

Muzej novejšje zgodovine Celje je za svoje dosežke, s poudarkom na projektu Fotohiša Pelikan, kot prvi slovenski muzej prejel Valvasorjevo nagrado za Slovenski muzej leta 2025.

>> 8

Foto: Egon Horvat

Robert Zapušek

Robert Zapušek – konservatorski tehnik, gasilski častnik, prostovoljec, mojster za vse in predvsem človek, ki ne vidi problema, ampak vedno rešitev – je dolgoletni član kolektiva MnZC.

>> 5

Foto: Arhiv PMC

Veronika Deseniška

Veronika Deseniška naj bi bila umorjena 17. oktobra 1425 pod gradom Ojstrica. Ob 600-letnici njene smrti bomo v PMC pripravili razstavo in kopico spremljevalnih dogodkov.

>> 3

»Danes grofje Celjski in nikoli več!«

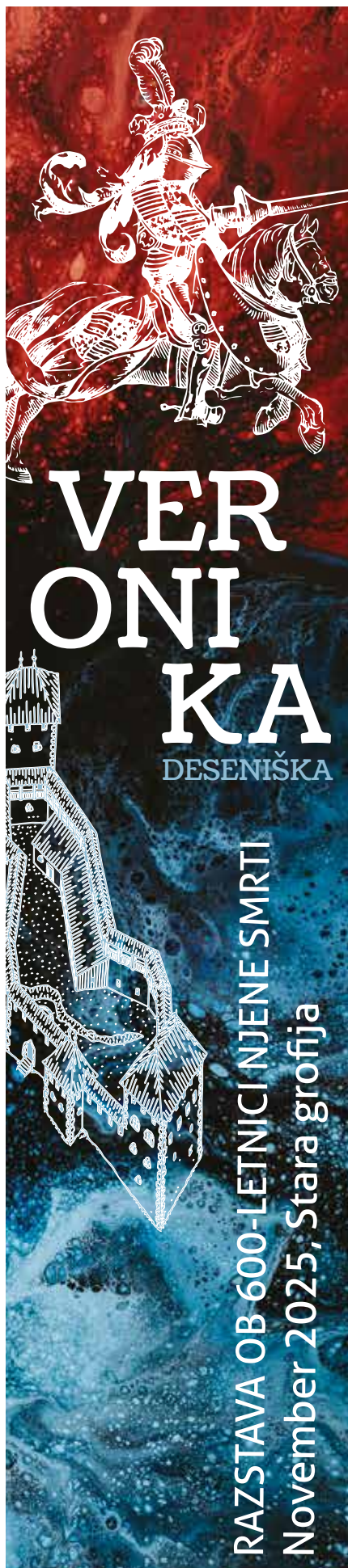
Stane Rozman,
direktor
Pokrajinskega
muzeja Celje

Te znamenite besede je spregovoril glasnik ob pokopu Ulrika II., zadnjega predstavnika grofov in knezov Celjskih, v družinsko grobnico v minoritski cerkvi v Celju. Po požaru leta 1798 in razpustitvi minoritskega samostana leta 1808 je cerkvi grozil propad. Na pobudo celjskih Nemcev je cerkev vseeno obstala, zato so jo meščani dolga leta imenovali nemška cerkev, danes pa jo poznamo kot cerkev Marijinega vnebovzetja. Med obnovitvenimi deli leta 1811 so grobnico odprli in lobanje Celjskih shranili za glavnim oltarjem. Kasneje so njihove lobanje razstavili v posebni vitrini v kapeli Lurške Marije, ki jo krasi tudi grb Celjskih grofov. Leta 1956 so vseh 18 lobanj prenesli v Pokrajinski muzej Celje, kjer so na ogled javnosti v posebej za to oblikovanih vitrinah na stalni razstavi *Grofje Celjski*.

Zakon zgodovine so spremembe, tako tudi muzeologija in njena etika. Vnemajo se razprave o etičnosti razstavljanja človeških posmrtnih ostankov in tudi v Pokrajinskem muzeju Celje smo naklonjeni ideji, da bi se Celjski vrnili v kripto v Marijini cerkvi. Originalna kripta je bila žal na začetku 19. stoletja porušena, zato bi jo morali zgraditi na novo. V sklopu obnovitvenih del v cerkvi bi obnovili tudi cerkveni zvonik, ki bi lahko postal razgledna točka s čudovitim pogledom tako na Celjski grad kot tudi na celotno Savinjsko dolino s Savinjskimi Alpami v ozadju. V delu cerkve bi postavili razstavo o grobnici Celjskih in o zgodovini minoritskega samostana v Celju.

Za uresničitev te ideje bi bilo potrebno sodelovanje Škofije Celje, Župnije Celje – sv. Danijel, MO Celje in tudi PMC. Verjamem, da bi lahko ob podpori MGTŠ cerkev Marijinega vnebovzetja postala objekt, ki bi utelešal dušo mesta, tako za Celjane kot za popotnike in turiste, ki prihajajo v mesto v vedno večjem številu.

Rozman Stan

RAZSTAVA OB 600-LETNICI NJENE SMRTI
November 2025, Stara grofija

m n z c
muzej novejšezgodovine|celje

Muzej novejšezgodovine Celje,
Prešernova ulica 17, Celje
Stalne razstave: Živeti v Celju, Otroški muzej
Hermanov brlog
Občasne razstave: Svet Hermanovih prijateljev
(Otroški muzej Hermanov brlog), Konec vojne, živel mir!
Celje 1945 (Galerija)
Odrprto: torek–petek od 9.00 do 17.00, sobota od 9.00 do 13.00, nedelja in prazniki od 14.00 do 18.00
Fotohiša Pelikan, Razlagova ulica 5, Celje:
Stalna razstava (Fotohiša), Odmevi zmage: fotografije množic ob koncu druge svetovne vojne (Galerija Božena, do 3. 12. 2025), Celjska fotografska razstava 2025 (od 9. 12. 2025)
Odrprto: po predhodni najavi: <https://www.muzej-nz-ce.si/>
odpiralni-cas-in-vstopnina/
Zaprto: ob ponedeljkih, 1. in 2. januar, velikonočna nedelja, 1. in 2. maj, 1. november, 25. in 31. december

www.muzej-nz-ce.si

Razstavišče Stara grofija, Muzejski trg 1, Celje
Stalne razstave: Kulturnozgodovinska razstava, Od gotike do historicizma po korakih (prilagojeno za osebe z okvaro vida), Alma M. Karlin Poti
Občasne razstave: Zbrano in izbrano z vsega sveta – Zapuščina Štefke Cobelj v Pokrajinskem muzeju Celje, Obtežilniki za papir, Veronika Deseniška (od novembra dalje)
Razstavišče Knežji dvor, Trg Celjskih knezov 8, Celje
Stalna razstava: Celeia – mesto pod mestom, Grofje Celjski, Od šivanke do zvezd
Občasne razstave: Veronika Deseniška v barvi in obliki
Center sodobnih umetnosti, Trg Celjskih knezov 8, Celje
Občasne razstave: Upor telesa (Likovni salon, Galerija Račka, do 30. 11. 2025), Matej Čepin (Galerija sodobne umetnosti, do 28. 12. 2025)
Odrprto: november–februar: torek–petek od 10.00 do 16.00, sobota od 9.00 do 13.00; zaprto: ob ponedeljkih, nedeljah in praznikih

www.pokmuz-ce.si

CELJSKE MUZEJSKE NOVICE

16. oktober 2025

ISSN 1855-8631

Izdajatelj: Muzej novejšezgodovine Celje in Pokrajinski muzej Celje

Odgovorna urednika: dr. Tonček Kregar in Stane Rozman

Glavna urednica: dr. Marija Počivavšek

Uredniški odbor: dr. Tonček Kregar, dr. Marija Počivavšek, Stane Rozman, Nataša Žmaher

Oblikovna zasnova: Metka Vehovar Piano,

Inspiro d.o.o.

Računalniški prelom: Suzana Senica

Lektoriranje: Špela Kregar

Naklada: 14.000

Tisk: Grafika Gracer

Časopis Celjske muzejske novice je brezplačnik, ki izhaja dvakrat letno in je namenjen seznanjanju najširše javnosti z delom muzejev.

Ko se telo upre

V Centru sodobnih umetnosti Celje je do 30. novembra na ogled mednarodna skupinska razstava *Upor telesa*, ki sega v dve razstavišči – v Likovni salon in galerijo Račka. Razstava je del večletnega projekta Umetnost in duševno zdravje, ki raziskuje, kako se problematika duševnega zdravja pojavlja v polju sodobne umetnosti in poudarja, da so duševne motnje tudi izraz družbenega sistema, ekonomije in politike. V tem oziru lahko porast paničnih napadov, anksioznosti, depresije, izolacije in drugih duševnih ran razumemo kot govorico telesa, ki se na družbene sile odziva in izraža, še posebej, ko um z racionalizacijo skuša zatajiti čutenje in občutke. Razstava prepozna moč telesa in izpostavlja, da se telo nenehno odziva na okolje in je temeljni vir informacij ter dragocena vednost. **M. H.**

Performans Will Somebody Help Me Bathe This Body

Mozirje in Mozirjani

V letih 2004–2005 je Muzej novejšje zgodovine Celje v sodelovanju z Občino Mozirje in Osrednjo knjižnico Mozirje v poslopju kaplanije odprl stalno razstavo *Mozirje in Mozirjani*. Po dvajsetih letih se je ponudila priložnost (projekt Stičišče treh generacij) za preselitev razstave na dostopnejšo lokacijo – na naslovu Na trgu 38 je tako od letošnje jeseni na ogled posodobljena in dopolnjena razstava (Pokrajinski muzej Celje je npr. dodal zaklad iz Ljubije). Nosilec projekta je bila tudi tokrat Občina Mozirje, projekt pa je vsebinsko, organizacijsko in tehnično izvedel Muzej novejšje zgodovine Celje. **M. P.**

Foto in oblikovanje razstave: Jana Špencl

Oblikovanje: Suzana Senica

Katalog in dogodki ob razstavi Konec vojne, živel mir

Razstava z naslovom *Konec vojne, živel mir! Celje 1945* bo v MnZC na ogled vse do februarja 2026, odslej pa je v muzejski trgovini na voljo tudi njen obsežen katalog. Ob razstavi ves čas potekajo številni spremljevalni dogodki. 22. 10. bo v Fotohiši Pelikan predavanje o vojni fotografiji, 12. 11. bomo v muzejski kavarni govorili o slovenski literaturi na temo druge svetovne vojne, 3. 12. pa bodo kolegi iz idrijskega muzeja predstavili bolnišnico Franja in projekt njene obnove. Vstop na vse dogodke je brezplačen, vljudno vabljeni. **T. K.**

Foto: Arhiv PMC

Na pobudo PMC je letos Pošta Slovenije izdala znamko Veronika Deseniška.

Ljubezen na znamkah

V kontekstu razstave o Veroniki Deseniški bomo v PMC pripravili kopico spremljevalnih dogodkov. Prav poseben projekt bo nastal v sodelovanju s Tonetom Petkom, priznanim celjskim filatelikom in članom Filatelističnega in numizmatičnega kluba Celje. Tone Petek bo pripravil filatelistično razstavo na temo ljubezenskih motivov na znamkah, kar bo prva tovrstna razstava pri nas. Na ogled bo raznovrstno filatelistično gradivo z vsega sveta, kar bo zagotovo prava paša za oči. **D. Ž.**

Veronika Deseniška

Letos obeležujemo 600-letnico smrti Veronike Deseniške, tragične žrtve ambiciozne politike grofov Celjskih. Ob tej priložnosti bomo v PMC novembra 2025 odprli razstavo o Veroniki, na kateri bo razstavljeno gradivo, ki doslej še ni bilo na ogled. Predstavljena bodo na virih temelječa zgodovinska dejstva, s tem pa bodo tudi ovrženi nekateri zapisi, ki so bili posledica nepreverjenih zgodb. Še posebej zanimiv bo del o kartuziji Jurklošter, kamor je grof Friderik prekopal ljubljeno Veroniko. Tam so nedavno potekale raziskave, ki v povsem novi luči osvetljujejo enigmo o lokaciji Veronikinega groba. **D. Ž.**

Veronika Deseniška, posneto po Kalchberg, 1817

Galerija Božena Fotohiša Pelikan

V sklopu praznovanja 80. obletnice konca druge svetovne vojne podaljšujemo razstavo *Odmevi zmage: fotografije množic ob koncu druge svetovne vojne* do 3. decembra 2025. Kot del spremljevalnega programa k razstavi bo avtorica Katarina Jurjavčič pripravila predavanje o partizanski fotografiji, ki bo v torek, 21. oktobra, ob 18. uri v kabinetu FHP. V torek, 9. decembra, pa bo otvoritev še zadnje letošnje fotografske razstave – Celjske fotografske razstave 2025. Vljudno vabljeni. **U. T. Š.**

Množica s cvetjem pozdravlja partizansko vojsko, Ljubljana, 9. maj 1945.

Foto: Rudi Šopar, hrami MNSZS

Foto: Egon Horvat

Informacijska tabla v Liscach

Otroci in vojna

Otroci spadajo med najbolj ranljive skupine prebivalstva. Tozadevno je bilo vojno dogajanje v Celju še posebej pretresljivo.

Že med varovanci umobolnice v Novem Celju, ki so bili junija 1941 premeščeni v zavod na gradu Hartheim pri Linzu ter tam usmrčeni, je bilo petnajst otrok v starosti od šest do štirinajst let. Med več kot 1200 izgnanci s stalnim prebivališčem v Celju, ki so morali poleti 1941 zapustiti svoje domove, jih je bilo kar 175 mlajših od 14 let, najmlajši ni štel niti pet mesecev. Med smrtnimi žrtvami zavezniških bombnih napadov na Celje je bilo najmanj dvanajst otrok, mlajših od štirinajst let. Najmlajša

med njimi je bila stara komaj sedem mesecev. Celje je neposredno povezano tudi z dvema večjima skupinama otrok – žrtev vojnega oz. povojnega nasilja. Več kot šeststo mladoletnikov iz aretiranih uporniških in partizanskih družin so Nemci avgusta 1942 v zbirnem taborišču na deški okoliški šoli v Celju ločili od staršev ter jih odpeljali v različna nemška prevzgojna taborišča, najmlajše pa v zavode nacistične »demografske« organizacije Lebensborn. Poznamo jih pod imenom *ukradeni otroci*. Iz zgodovinskega spomina pa so bili dolga desetletja odrinjeni otroci, katerih starši so bili v glavnem žrtve povojnih pobojev in ki so bili prve mesece po osvoboditvi nastanjeni v t. i. dečjem zavetišču na Petričku, od tod tudi poimenovanje Otroci s Petrička. Ukradenim otrokom je bila 27. 9. posvečena slavnostna akademija v Narodnem domu v Celju. Spomin na pozabljene otroke s Petrička pa smo 22. 9. trajno obeležili s postavitvijo informacijske table v Liscach, pod cesto na Griček. Na ta način se poklanjamo vsem trpečim otrokom, ne glede na stran, na kateri so se znašli njihovi starši, in ki jim vojna ni ukradla le mladosti, ampak zaznamovala tudi kasnejšo življenjsko pot. **TONČEK KREGAR**

Brankov skok v zgodovino

V Muzeju novejšje zgodovine Celje smo v letu 2025 prejeli v trajno varstvo osebno zbirko Branka Vivoda – žive legende slovenske in celjske atletike. Njegovi pokali, medalje, plakete, štartne številke, fotografije in drugi predmeti iz športnega življenja so postali del muzejske zbirke Celjski šport, v kateri zbiramo in hranimo bogato športno zgodovino mesta ob Savinji, ki mu mnogi pripisujejo tudi vzdevek *športno mesto*.

Branko Vivod je bil prvi Slovenec, ki je v skoku v višino preskočil magično mejo dveh metrov, ob tem pa leta 1964 postavil tudi jugoslovanski rekord z 210 cm. Svoj osebni rekord – 214 centimetrov – in s tem vrhunec kariere je dosegel leta 1970. S svojimi športnimi mejniki je pustil globoko sled tako v slovenski kot tudi jugoslovanski atletski zgodovini. Njegova športna pot pa se ni končala z mladostjo – tudi kot veteran je osvajal naslove svetovnega in evropskega prvaka ter postavljajal svetovne rekorde v svoji starostni kategoriji. A Branko Vivod ni bil zgolj vrhunski športnik, bil je tudi predan Celjan, ki je ostal zvest domačemu Atletskemu društvu Kladivar in lokalni

skupnosti, v kateri sledi ni puščal zgolj kot atlet, pač pa tudi kot izvrsten zlatar, zaposlen v Zlatarni Celje. Zbirka, ki nam jo je zaupal, ne priča zgolj o izjemnih športnih dosežkih, temveč nosi tudi zgodbo o predanosti, pogumu in dolgi, neprekinjeni vezi med posameznikom, športom in Celjem. V prihodnosti bo zbirka nedvomno pomembno obogatila načrtovano stalno muzejsko postavitev, posvečeno celjskemu vrhunskemu športu in športnikom. **SEBASTJAN WEBER**

Foto: osebni arhiv Branka Vivoda, hrani MuZC

V muzeju ohranjamo zgodbe, ki niso le zgodovina, ampak tudi navdih. In Branko Vivod je brez dvoma ena takih zgodb.

Tremerje št. 7

V svoji avtobiografiji v poglavju Kupim vinograd Alma M. Karlin zapiše, da je kupila vinograd v Tremerjah, kajti mama ji je prigovarjala, naj očetovo dediščino koristno naloži, da ji bližajoči se državni bankrot ne bo mogel škodovati.

Ker je imela Alma raje gore kot ravnino, je kupila majhen vinograd nedaleč od Tremerij, »ki je imel idilično hišico s slamnato streho, kozji hlev in skedenj«. Pravi, da je bilo to posestvo takšno, kot bi si ga kupil »nepraktični umetnik, ki so mu bistvene slikovite točke in romantika, ne pa denar«. K temu pa dodaja, da nikoli ni resnično obogatela z njim. O nakupu priča tudi ohranjen račun (Quittung), ki ga v muzeju hranimo v njeni zapuščini. Iz računa izvemo, da je v imenu Alme M. Karlin, učiteljice jezikov v Celju, posestvo Tremerje št. 7 od zakoncev Šoster (Schoster) kupila njena mama Vilibalda Karlin. Za posestvo je bilo treba odšteti 5000 takratnih kron.

Mariborer Zeitung, 21. 12. 1930

V nedeljski številki *Mariborer Zeitung*, ki je izšla 21. decembra 1930, preberemo novico o požaru prav na njeni posesti v Tremerjah. Iz novice izhaja, da je 17. decembra okoli 17. ure v gospodarskem poslopju na posesti znane »pisateljice in svetovne popotnice gospodične Alme M. Karlin« v Tremerjah pri Celju izbruhnil požar. Reševalna akcija gasilske enote je bila zaradi pomanjkanja vode zelo otežena, a jim je kljub temu uspelo rešiti sosednje objekte, ne pa gospodarskega poslopja. Časopis še poroča, da je bil požar verjetno namerno podtaknjen, saj je v kratkem času v Tremerjah to že drugi požar. O njeni takratni prepoznavnosti priča tudi objava v celovškem časopisu *Die Freie Stimme*, kateremu se je zdelo vredno dva dni kasneje objaviti isto novico o požaru. **DAVOR MLINARIČ**

Robert Zapušek

»Ni problema«

Živimo v času, v katerem nam kot družbi kronično primanjkuje mojstrov in različnega rokodelskega znanja. Zato se po tovrstno znanje vse večkrat odpravimo na kakšno od spletnih strani, kjer ponujajo različne nasvete o delu, popravilih, uporabi orodja ipd. V Muzeju novejšje zgodovine Celje pa imamo na srečo še vedno človeka, ki ga lahko vprašamo za takšen nasvet in ima vedno kakšno rešitev v rokavu. Robert Zapušek je že 34 let član kolektiva Muzeja novejšje zgodovine Celje, konservatorski tehnik, gasilski častnik, prostovoljec, mojster za vse in predvsem človek, ki ne vidi problema, ampak vedno rešitev.

Glede na to, da si po stažu drugi najstarejši muzealec v hiši – kako se je Muzej novejšje zgodovine Celje v zadnjih treh desetletjih spreminjal s tvoje perspektive?

Muzej se je v teh letih zelo spremenil. Število zaposlenih se je povečalo – nekoč nas je bilo devet, danes nas je šestnajst. Prav tako se je število razstav povečalo za desetkrat, občutno pa je naraslo tudi število drugih dogodkov, kot so večeri, konference in zborovanja. Število obiskovalcev se je povečalo kar za tisočkrat, ogromno pa je tudi gostovanj naših razstav izven matične hiše.

Eden tvojih najbolj pogostih odgovorov v muzeju je »ni problema«, kar nekako pomeni, da vedno najdeš rešitev. Od kod ta tvoja filozofija?

Skozi življenje sem se naučil, da vedno delujem v smeri rešitve in ne problema. Mogoče imam to preprosto v sebi – sem zelo tehničen človek, rad gledam mojstrom pod prste in se iz tega veliko naučim. V prejšnji službi smo imeli rek: »Nemogoče naredimo takoj, na čudeže morate malo počakati, po želji pa tudi čaramo.« Kadar smo delali na terenu, smo morali velikokrat improvizirati, da smo stvari uspešno zaključili, in tak način dela sedaj pogostokrat uporabim tudi pri muzejskem delu.

Se spomniš svoje prve razstave, pri kateri si sodeloval, in avtorjev, s katerimi si sodeloval? Kaj pa zadnje?

Moja prva razstava je bila V svetu lutk, poskus otroškega muzeja avtoric Tanje Roženberger in Marije Počivavšek ter oblikovalca Boruta Delaka. Leta 1992 je bil v muzeju zelo slab obisk, zato smo se odločili, da začnemo delati tudi z in za najmlajše. Razstava je bila pravi bum, po njej pa smo začeli razvijati koncept prvega otroškega muzeja, ki se je odprl leta 1995.

Foto: Egon Horvat

Trenutno delam na razstavnem projektu v Mozirju – Mozirje in Mozirjani, skupaj z Marijo Počivavšek in Darjo Jan. Kot sem omenil že na začetku, v muzeju veliko sodelujemo tudi v projektih izven naših zidov.

V zadnjem času si bil pomemben del ekip velikih muzejskih projektov. Med njimi največji, uspešno zaključen in nacionalno ter mednarodno nagrajen projekt Fotohiša Pelikan. Kakšen izziv so zate takšni projekti in kaj ti pomeni nagrada za opravljeno ekipno delo?

Projekt FHP je bil zelo obsežen in naporen, predvsem zato, ker se je odvijal poleg vsega rednega dela. Veliko je bilo usklajevanja med posameznimi izvajalci in muzejsko stroko. Poseben izziv je bila komunikacija z izvajalci, da v muzeju stvari delujejo nekoliko drugače in s povečano noto pazljivosti. A na koncu je bil rezultat odličen. Nagrada, ki jo je prejela ekipa, pa je lepo priznanje našega dela v slovenskem muzejskem prostoru.

Naslednji velik projekt so novi muzejski depoji. Kaj pomenijo tebi in muzeju?

Depoji so naslednji velik korak za muzej. V vseh letih mojega dela v muzeju smo jih selili že petkrat. Zdaj, ko imamo končno lastne prostore, jih lahko uredimo po naših željah in normativih. Zame so depo-

ji velik kamen v mozaiku delovanja muzeja. Končno bomo lahko predmete uredili na enem mestu, da ne bo več večnega vprašanja: »Robi, kje je že ta predmet?«

Aktiven si tudi kot prostovoljec v PGD Teharje, kjer si visoko usposobljen gasilec častnik, mentor in sodnik. Kaj ti pomeni gasilstvo in kako ga vključuješ v svoje življenje in poklic?

Gasilstvo je kot moja rekreacija in ventil od vsakdana, ki združuje prostovoljstvo, tovarštvo in pomoč sočloveku. Sem gasilski častnik, sodnik, nosilec dihalnega aparata, reševalec ob nesrečah z nevarnimi snovmi, reševalec z višin in vezist. Že 30 let pa sem tudi mentor ekipe članic, s katerimi smo se leta 2000 in 2023 uvrstili na državno tekmovanje, kar je ob številu gasilskih društev pri nas velik dosežek.

Si tudi letošnji prejemnik srebrnega grba Teharja za dolgoletno uspešno in prizadevno delo v PGD Teharje. Tvoje delo očitno opazi tudi skupnost, v kateri deluješ.

Skozi leta sem za svoje delo v PGD Teharje prejel že več priznanj – leta 2005 bronasti, letos pa srebrni grb. To priznanje je nagrada za vsestransko delo v društvu, ne samo po gasilski plati, ampak tudi za prispevek k razvoju in ugledu društva v širšem pomenu. **SEBASTJAN WEBER**

Projekt Veronika Deseniška v barvi in obliki

Ob 600. obletnici smrti Veronike Deseniške sta Pokrajinski muzej Celje in KPD Svoboda Celje pripravila projekt *Veronika Deseniška v barvi in obliki*. Dogodek, izveden 21. junija 2025 na ploščadi Knežjega dvora v okviru Poletne muzejske noči, je bil zasnovan kot javno umetniško ustvarjanje, ki povezuje zgodovinsko tematiko, kulturno dediščino in sodobne likovne prakse.

Osrednja posebnost projekta je bilo ustvarjanje v živo, pred občinstvom. Proces, ki praviloma poteka v zasebnosti ateljejev, je bil prenesen v odprt javni prostor in s tem postavljen v središče pozornosti. Dogodek je gledalcem ponudil vpogled v sam proces nastajanja umetnine. Namesto zgolj opazovanja dokončanega dela so lahko spremljali razvoj idej, spremembe potez, pogovore z ustvarjalci ter njihova razmišljanja o vsebini in oblikovni rešitvi. Na ta način je umetniško delo postalo del javne izkušnje, odprto za pogled, odziv in razlago. Projekt je vzpostavil prostor, v katerem je bila meja med umetnikom in občinstvom zabrisana,

ustvarjalni proces pa je zaživel kot skupna izkušnja. V tem smislu projekt poudarja vlogo umetnosti kot orodja interpretacije preteklosti, a tudi kot sredstva za refleksijo in aktualizacijo zgodovinskih vsebin v sedanjosti. Zgodba Veronike Deseniške se je zapisala ne le v barvi in obliki, temveč tudi v kolektivni izkušnji ustvarjalnosti, dialoga in javnega umetniškega delovanja. Razstava bo od oktobra 2025 na ogled v razstavišču Knežjega dvora. Predstavila bo izbor del, nastalih v okviru projekta, in ponudila vpogled v raznolike umetniške odzive na eno najbolj prepoznavnih pripovedi, povezanih s Celjem. Dela, ustvarjena v odprtem prostoru in v dialogu z občinstvom, bodo v muzejski postavitvi zaživila kot vizualni poklon ter kot aktualna interpretacija zgodbe, ki že stoletja ostaja del kolektivnega spomina.

ENEA BRONJA GAJŠEK

Izdelki članov KPD Svoboda

(S)poročilo z Mednarodne konference muzejev žensk

Konec avgusta se je v južnotirolskem mestu Merano zbrala množica žensk z vsega sveta. Namenjene smo bile v majhen muzej v nekdanjem samostanu z dvojezičnim imenom Frauen Museum – Museo delle Donne.

Evelyn Ortner, začetnici muzeja, se je mesto poklonilo s spomenikom. Postavljanje spomenikov ženskam je ena od večnih tem ženskega zgodovinjca, letošnja tema mednarodne konference pa so bile strategije, ki jih uporabljajo muzeji pri naslavljanju nasilja na podlagi spola. Za razliko od vojnega nasilja je to redko predstavljena tema v muzejih, čeprav nasilje prepogosto zadeva prav ženske. Odprte razstave (*P*)ostati ženska v MnZC marca 2022 je sovpadlo z začetkom vojne v Ukrajini. Razstavo smo pospremili z besedami »prihodnost bo feministična ali pa je ne bo«. Od takrat so vojne vse bolj razširjene, nasilje pa je postalo prežeka grožnja ljudem in tudi pravicam, ki jih imamo za neodtujljive. Prihodnost postaja

Spomenik ustanoviteljici muzeja žensk ob mestni promenadi v Meranu

strašljivo podobna preteklosti, ki se ne bi smela ponoviti.

Muzeji kot pričevalci s pomembno nalogo sooblikovanja družbenega življenja nosimo odgovornost, da ne le pripovedujemo zgodbe, temveč tudi povzdignemo glas. V svoje zgodbe vpletamo sporočila o nenasilju, miru in spoštovanju, a moramo tudi jasno povedati, da obsojamo vse vojne po svetu, obsojamo genocid v Gazi in Sudanu, obsojamo kratenje reproduktivnih in drugih pravic žensk, obsojamo vsakršno spolno motivirano nasilje. In obsojamo tudi molk v času, ko je naša odgovornost spregovoriti. **URŠKA REPAR**

Pogled od zunaj

ICG muzej do leta 2028?

Od leta 2018, ko je Pokrajinski muzej Celje pripravil prvo potujočo razstavo o International Children's Games (ICG), je le-ta gostovala istega leta na igrah v Jeruzalemu (Izrael), v Daeguju (Južna Koreja), Leonu (Mehika) in letos v Talinu (Estonija).

Že pred letom 2022, ko sem prevzel vodenje ICG-ja, sem uspel pregovoriti člane komiteja, da je nujno potrebno pričeti nekje zbirati gradivo te svetovne športne organizacije, ki je od leta 1994

Avtor razstave z maskoto iger v Daeguju, 2023

priznana tudi s strani Mednarodnega olimpijskega komiteja. Seveda je Celje pravo mesto za to, saj so se igre leta 1968 pričele ravno tu. Po letu 2022 smo sprejeli nekaj pravil, ki zavezujejo mesta organizatorjev, da donirajo muzeju vse, kar so pripravili za igre: maskoto, značke, pasice (ang. *banner*), zastave, medalje, bakljo in še kaj drugega, kar ima logo iger. Poleg tega pozivamo vse starejše člane komiteja, da doma pogledajo za kakšnim starejšim materialom, ki bi ga lahko podarili muzeju.

Za leto 2028 načrtujem svečano sejo ICG-ja, na katero bodo vabljeni vsi člani komiteja, občinsko vodstvo, predstavniki muzeja, bivši dolgoletni predsednik in predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije. Poleg običajnih govorov si želim, da bi takrat tudi svečano odprli prostor v Pokrajinskem muzeju Celje, kjer bi bila na ogled stalna razstava o mednarodnih igrah šolarjev. Prvi pogovori s predstavniki občine so že stekli, vodstvo muzeja zadevo podpira, sam pa bom z Brankom Črepinškom (član komiteja ICG) vložil veliko navora v uresničitev ideje. Odgovor na začetku zastavljenega vprašanja: ICG muzej leta 2028 – DA! **IGOR TOPOLE**

Pokrajinski
muzej Celje

Muzejski trg 1,
Celje

Trg Celjskih
knezov 8,
Celje

Muzej novejšje
zgodovine Celje

Prešernova ul. 17,
Celje

Razlagova ul. 5,
Celje

SLAMNIK PELIKAN

Odkrijte brezčasno eleganco in zgodovinski prestiž z 'žirardijem', znamenitim slamnikom, ki je nekoč krasil tudi glavo legendarnega fotografa Josipa Pelikana. SLAMNIK PELIKAN je ročno oblikovan izdelek modne oblikovalke slamnikov Ane Cajhen.

Na voljo ekskluzivno v Muzeju novejšje zgodovine Celje.

Foto: Nataša Žmaier

V Pokrajinskem muzeju Celje smo gostili udeležence 25. svetovnega srečanja ljubiteljev legendarnega Citroëna 2CV – Spačka, ki so s svojimi pisanimi vozili oživili Muzejski trg.

Foto: Arhiv MnZC

MnZC, ponosni prejemnik Valvasorjevega odličja »Slovenski muzej leta« na podelitvi v Narodni galeriji, ob mednarodnem muzejskem dnevu

Foto: Arhiv MnZC

Rožmitál pod Třemšínem – rojstni kraj fotografinke Barbare Kastner, rojene Pelikan, matere fotografskega mojstra Josipa Pelikana

Foto: Nataša Žmaier

Strokovna ekskurzija kolektiva Pokrajinskega muzeja Celje v Padovo in Raveno

Foto: Egon Horvat

12. maja smo v MnZC organizirali znanstveno konferenco ob 80. obletnici konca druge svetovne vojne.

Foto: Nataša Žmaier

Ustvarjalci KPD Svoboda so na Poletno muzejsko noč na ploščadi Knežjega dvora popestrili večer z umetniškim ustvarjanjem.

Foto: Sebastian Weber

Zabava za otroke ob 30-letnici Otroškega muzeja Hermanov brlog

Foto: Nataša Žmaier

Usposabljanje zaposlenih v Pokrajinskem muzeju Celje »Prva pomoč s temeljnimi postopki oživljanja in uporaba avtomatskega zunanje defibrilatorja«

Nagradno vprašanje:

Koliko znaša osebni rekord celjskega atleta Branka Vivoda?

Odgovor

Ime in priimek

Naslov

Odgovore pošljite do ponedeljka, 3. novembra 2025, na naslov Muzej novejša zgodovine Celje, Prešernova ulica 17, 3000 Celje, s pripisom »Nagradno vprašanje«. Tri izmed pravih odgovorov bomo nagradili z darilom iz naše muzejske trgovine in z dvema brezplačnima vstopnicama. Nagrajenci bodo obveščeni po pošti. Osebnostne podatke nagrajencev bomo uporabili izključno za namen obveščanja o nagradni igri.

Nagrajenci iz prejšnje številke so: **Marta Kovač**, **Ljubica Stanič** in **Jovan Bjelić**, vsi iz Celja. Nagrade vas čakajo v muzejski trgovini Pokrajinskega muzeja Celje.